

Урок 35

Тема. Мацуо Басьо (1644—1694). Цікава сторінка з життя поета. Хайку. Відображення японських уявлень про красу в поезії митця. Лаконізм форми та широта художнього змісту хайку. *(ТЛ) Хайку, епітет, метафора. Поглиблення поняття: вірш.*

Мета (розвиток компетентностей). Предметних і комунікативних: знання і розуміння національних японських уявлень про красу, їх відображення в культурі й мистецтві, цікавих фактів із життя й творчості Мацуо Басьо, жанрових особливостей хайку, значення термінів вірш, епітет і метафора, їхніх характерних ознак, *уміння* знаходити епітети й метафори в тексті хайку; *уміння* виразно читати і сприймати на слух поетичні твори, коментувати й інтерпретувати почутий та/або прочитаний текст, відповідати на запитання за змістом прочитаного/почутого, висловлювати власні думки, почуття і враження, викликані прочитанням хайку. **Ключових:** розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію у прочитаному/почутому тексті, логічно обґрунтовувати висловлену думку; формування ціннісних орієнтацій (потреби в спілкуванні з природою, усвідомлення її краси).

Обладнання: ПК, презентація за темою уроку, підручники, зошити.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань.

Бесіда. Що ми знаємо про поезію з підручників літератури для 5 класу? Чи можемо пояснити значення терміну лірика? Чим ліричні (поетичні) твори відрізняються від прозових? Який художній засіб ми називаємо епітетом, який – метафорою?

Робота з епіграфом до розділу. Як ви розумієте рядки вірша Джона Кітса «Поезія землі не вмере ніколи». Обговорення вислову японського поета Кі-но Цураюкі.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми. Запитання і пропозиції до вчителя, щодо вивчення цієї теми.

Слово вчителя. Мацуо Басьо – неперевершений майстер хайку, майстер бачити «велике – в малому», закликав своїх учнів учитися в природи, бо вона сама досконалість: «Вчися сосни у сосни, бамбука – у бамбука...» Як ви гадаєте, чого можна навчитися у рослин, у звірів, у хмаринок, у краплинок роси?

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Етнокультурний екскурс. Знайомство учнів з країною Японією та її культурою (презентація та розповідь учителя або підготовленого учня), матеріал підручника с. 138-139.

Знайомство з поетом. Опрацювання матеріалу с. 239-240. Обговорення за питаннями 2 і 3 на с. 240.

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій.

Робота з поняттям теорії літератури. Дослідження вірша зі сторінки 239:

Серпанок весняний.

Сливовий цвіт і місяць –

Завершений пейзаж!

Зіставлення висновків із визначенням хайку на с. 240.

Проблемне питання. Чому в нашому дослідженні кількість складів не відповідає заявленій у визначенні?

Робота з художнім текстом. Читання хайку про ставок і жабеня та спостереження за його будовою. Який із перекладів найточніше відповідає визначенню хайку? Зіставте різні переклади того самого хайку. Чи однаковими образами і засобами передано зміст твору? Який переклад, на вашу думку, краще передає почуття ліричного героя? Чи дотримано формули 5 + 7 + 5?

Виразне читання хайку про жайвора, місяць і метелика.

Дослідницьке завдання: знайти у віршах художні засоби та ключові слова, якими передається зміст. Чи можна за цими словами визначити, про яку пору року йдеться в хайку?

Творче моделювання. Знайдіть до слів, якими завершуються хайку слова-рими. Перебудуйте хайку, щоб вийшов римований вірш. Як зміняться будова та зміст хайку?

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Бесіда за змістом уроку: запитання і завдання 1, 3 підручника на с. 243.

Заповнення таблиці «Епітети і метафори в хайку».

Епітети	Метафори

VI. Підбиття підсумків. Рефлексія. Вправа «Чотири кути» (за Р. Шаламовим). Мандрівні поети крокували дорогами Японії чи України. Ми крокуємо дорогами світової поезії. Спробуємо визначити, на якому шляху ми знаходимось зараз. Оберіть кут (дорогу), на якій ви знаходитесь зараз відносно свого розуміння хайку. Намалюйте чоловічка в куті того квадрата, де описано дорогу, з якою ви себе зараз асоціюєте залежно від рівня здобутих знань, умінь, компетентностей.

01	02	03	04
Кут 1: Ґрунтова дорога Там так багато пилу, я не бачу, куди я йду! Допоможіть!!	Кут 2: Асфальтована дорога Вона досить рівна, але багато вибоїн	Кут 3: Шосе Я відчуваю себе досить упевнено, але іноді потрібна підтримка	Кут 4: Автобан Я подорожую вільно і можу легко надати поради іншому

Працюємо вдома. 1. Прочитайте хайку М. Басьо. 2. Виконайте завдання 1 на с. 240. Підготуйте розповідь про поета. 3. Виконайте на вибір одне із завдань (2 або 3 на с. 243 підручника): намалюйте ілюстрацію або укладіть колаж.